

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ

ФАКУЛТЕТ ПО ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(Проф. д-р Мария Семерджиева, дм)

Ректор:

(Чл.-кор. проф. д-р Стефан Костянев, дмн)

УЧЕБНА ПРОГРАМА
ПО
СЕСТРИНСКИ ГРИЖИ ПРИ ДЕЦА И ВЪЗРАСТНИ С
УВРЕЖДЕНИЯ

За придобиване на образователно-квалификационна
степен „Бакалавър”

професионална квалификация:

„МЕДИЦИНСКА СЕСТРА”
от професионално направление „Здравни грижи”,
редовна форма

Учебната програма
е приета на Факултетен съвет с Протокол № / 2019 г.
и одобрена от Академичния съвет с Протокол №/ 2019 г.

Влиза в сила от учебната 2019/2020 год.

Пловдив, 2019

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
ФАКУЛТЕТ ПО ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ

СЕСТРИНСКИ ГРИЖИ ПРИ ДЕЦА И ВЪЗРАСТНИ С
УВРЕЖДЕНИЯ

Факултет/филиал

Факултет по Обществено здраве

Катедра

„Сестрински грижи“

Професионално направление (на курса)

„Здравни грижи“

Специалност

Медицинска сестра

ОПИСАНИЕ

1. Наименование на курса

Сестрински грижи при деца и възрастни с увреждания

2. Код на курса

3. Тип на курса

Задължителен

4. Равнище на курса (ОКС)

ОКС „Бакалавър“

5. Година на обучение

Втори курс

6. Семестър/триместър

Трети семестър

7. Брой ECTS кредити

ECTS 4,0

8. Име на лектора

Доц. Даниела Танева, дм

9. Учебни резултати за курса – усвоени знания, умения, компетенции (цели)

В края на обучението по дисциплината студентите трябва да са усвоили система от професионални знания, умения и навици за:

1. Ще знаят:

- професионално поведение, клинично мислене и правилен подход за изпълнение на сестринските грижи, насочени към децата и възрастните с увреждания;
- обогатяване на общата медицинска култура и усвояване на специфичната дефектологична терминология
- мотивиране и изграждане на оптимален модел на поведение за общуване и обгрижване на хора с увреждания и семействата им.
- етичните и деонтологични проблеми в дейността на медицинската сестра при обгрижване на хора със специални нужди;
- комуникацията като общуване и терапевтично средство.

2. Ще могат:

За да реализират своите цели в края на обучението си студентите трябва да са усвоили редица професионални знания, компетенции и умения:

- да планират и прилагат качествени сестрински грижи за деца и възрастни с увреждания;
- да формират оптимален модел на поведение за общуване с пациента и близките му;
- да осигуряват индивидуални грижи според потребностите му;
- да поставят сестринска диагноза и изготвят план за сестрински грижи.

3. Ще придобият следните компетентности:

Теоретични знания относно:

- нормативните документи отнасящи се за хората с увреждания. Правителствени и неправителствени организации за хора с увреждания;
- Национална стратегия за хората с увреждания;
- същност и развитие на дефектологията като наука, основни понятия и раздели;
- спецификата на общуване и сестрински грижи при хора с увреждания и техните близки.

10. Начин на преподаване

Аудиторно - лекции, семинари и практически упражнения

11. Предварителни изисквания (знания и умения от предходно обучение) и изисквания за други (едновременно) курсове

Необходимите знания и умения, които студентът трябва да притежава включват основни познания по Анатомия и патоанатомия, Физиология и патофизиология, Вътрешни болести, Хирургия, Етика и деонтология, ФВСГ I и II и др.

12. Препоръчани избираеми програмни компоненти

Всички компоненти на курса са задължителни.

13. Съдържание на курса

Дисциплината „Сестрински грижи при деца и възрастни“ с увреждания запознава студентите с развитието, обучението, възпитанието, битовата, трудова и всестранна адаптация на хората

с психо-физически дефицити към условията на живот. Изучавайки тази дисциплина студентите придобиват професионални знания и умения относно специфичните грижи за тях, което е важна предпоставка за качествено изпълнение на сестринските задължения и професионален принос за по-високо качество на живот на тази група от населението.

13.Б. Тематично съдържание на учебната дисциплина

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА МАТЕРИАЛА ПО РАЗДЕЛИ, ТЕМИ И ЧАСОВЕ:

№	Наименование на раздела	Всичко часове	Лекции	Упраж- нения
1.	Историческо развитие на грижите при хора с увреждания.	3	3	0
2.	Нормативни документи отнасящи се за хората с увреждания. Правителствени и неправителствени организации.	2	2	0
3.	Национална стратегия за хората с увреждания.	3	3	0
4.	Медико – социални аспекти при обгрижване на деца и възрастни с увреждания.	3	3	0
5.	Направления в специалната педагогика. Основни понятия и раздели в дефектологията.	2	2	0
6.	Интелектуална изостаналост. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с интелектуални увреждания и техните семейства.	6	3	3
7.	Речеви нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с речеви увреждания и техните семейства.	6	3	3
8.	Зрителни нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни със зрителни увреждания и техните семейства.	7	3	4
9.	Слухови нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни със слухови увреждания и техните семейства.	7	3	4
10.	Физически увреждания. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с физически увреждания и техните семейства.	7	3	4
11.	Разстройства от аутистичния спектър. Специални сестрински грижи при лица с аутизъм и техните семейства.	5	3	2
12.	Организация на работа в домове за пълнолетни и непълнолетни лица с увреждания.	7	3	4
13.	Семинар.	2	0	2
	Всичко часове:	60	34	26

ПРОГРАМА НА ЛЕКЦИИ:

Лекция № 1 – 3 часа

Историческо развитие на грижите при хора с увреждания.

Същност на грижите за хора с увреждания. Отношение на различните научни школи към болните и аномалиите. Отношение на обществото към хората със специални потребности.

Лекция № 2 – 2 часа

Нормативни документи отнасящи се за хората с увреждания. Правителствени и неправителствени организации.

Конституция на Р. България – чл.6 Закон за защитата, рехабилитацията и социална интеграция. Национална федерация на работодателите на инвалиди. Асоциация за европейска интеграция и права на човека. Неправителствени организации за лица с увреждания в България.

Лекция № 3 – 3 часа

Национална стратегия за хората с увреждания.

Закон за интеграция на хората с увреждания. Правилник за приложението му. Социална адаптация, социална рехабилитация и абилитация за хората с увреждания. Национална стратегия за хора с увреждания (2016 – 2020) - основни принципи и приоритети.

Лекция № 4 – 3 часа

Медико – социални аспекти при обгрижване на деца и възрастни с увреждания.

Основни принципи за работа с хора с увреждания - уважение към достойнството, автономия, равнопоставеност, качество на живот. Постоянна лична грижа, сътрудничество в мултидисциплинарен екип, в социалната среда.

Лекция № 5 – 2 часа

Направления в специалната педагогика. Основни понятия и раздели в дефектологията.

Направления в специалната педагогика – същност, характеристика. Дефиниране на основните понятия. Обект и предмет на дефектологията. Развитие на дефектологията в България.

Лекция № 6 – 3 часа

Интелектуална изостаналост. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с интелектуални увреждания и техните семейства.

Същност на интелектуална изостаналост. Класификация на интелектуалната изостаналост според СЗО. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с интелектуални увреждания и техните семейства.

Лекция № 7 – 3 часа

Речеви нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с речеви увреждания и техните семейства.

Същност и класификация на речевите нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с речеви увреждания и техните семейства.

Лекция № 8 – 3 часа

Зрителни нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни със зрителни увреждания и техните семейства.

Зрителен дефицит – слепота и слабо виждане. Основни характеристики на аномалиите. Специфични особености и потребности на лицата със зрителни увреждания. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни със зрителни увреждания и техните семейства.

Лекция № 9 – 3 часа

Слухови нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни със слухови увреждания и техните семейства.

Глухота, слабо чуване. Класификация на децата с увреден слух. Влияние на глухотата върху развитието на детето. Интеграция на лицата с увреден слух. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни със слухови увреждания и техните семейства.

Лекция № 10 – 3 часа

Физически увреждания. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с физически увреждания и техните семейства.

Соматопедия – определение, същност. Класификация на лицата с физически увреждания. Двигателни нарушения. Детска церебрална парализа – етиология и форми. Заболявания със симптоми на двигателни нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с физически увреждания и техните семейства.

Лекция № 11 – 2 часа

Разстройства от аутистичния спектър. Специални сестрински грижи при лица с аутизъм и техните семейства.

Разстройства от аутистичния спектър - Аутизъм, синдром на Аспергер и неуточно първазивно развитие. Проблеми на хората с аутизъм в България. Европейска харта за правата на лицата с аутизъм. Специални сестрински грижи при деца и възрастни с аутизъм и техните семейства.

Лекция № 12 – 4 часа

Организация на работа в домове за пълнолетни и непълнолетни лица с увреждания.

Заведения за предоставяне на социални услуги – видове, характеристика. Критерии и условия за ползване на услугите, предоставяни в социалните заведения. Структура и организация на социален дом за хора с увреждания. Мултидисциплинарен екип. Комуникация в екипа. Мерки за увеличаване на безопасността на предоставящите грижи лица и домуващи.

ПРОГРАМА НА УПРАЖНЕНИЯ:

Упражнение № 1 – 3 часа

Интелектуална изостаналост. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с интелектуални увреждания и техните семейства.

Решаване на типови и ситуационни задачи за изграждане на професионални компетенции у студентите за общуване и обгрижване на хора с интелектуална изостаналост. Създаване на симулирани ситуации с цел проверка на възможностите за изпълнение на сестрински грижи. Формулиране на сестринска диагноза и изготвяне на план за сестрински грижи

Упражнение № 2 – 3 часа

Речеви нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с речеви увреждания и техните семейства.

Решаване на типови и ситуационни задачи за изграждане на професионални компетенции у студентите за общуване и обгрижване на деца и възрастни с речеви нарушения. Създаване на симулирани ситуации с цел проверка на възможностите за изпълнение на сестрински грижи. Формулиране на сестринска диагноза и изготвяне на план за сестрински грижи.

Упражнение № 3 – 4 часа

Зрителни нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни със зрителни увреждания и техните семейства.

Решаване на типови и ситуационни задачи за изграждане на професионални компетенции у

студентите за общуване и обгрижване на деца и възрастни със зрителни нарушения. Обучение на пациента и близките му за използване на помощни средства и организация на домашната среда. Създаване на симулирани ситуации с цел проверка на възможностите за изпълнение на сестрински грижи. Формулиране на сестринска диагноза и изготвяне на план за сестрински грижи.

Упражнение № 4 – 4 часа

Слухови нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни със слухови увреждания и техните семейства.

Решаване на типови и ситуационни задачи за изграждане на професионални компетенции у студентите за общуване и обгрижване на деца и възрастни със слухови нарушения. Обучение на пациента и близките му за използване на помощни средства и организация на домашната среда. Създаване на симулирани ситуации с цел проверка на възможностите за изпълнение на сестрински грижи. Формулиране на сестринска диагноза и изготвяне на план за сестрински грижи.

Упражнение № 5 – 4 часа

Физически увреждания. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с физически увреждания и техните семейства.

Решаване на типови и ситуационни задачи за изграждане на професионални компетенции у студентите за общуване и обгрижване на деца и възрастни със заболявания на опорно-двигателния апарат. Обучение на пациента и близките му за използване на помощни средства и организация на домашната среда. Създаване на симулирани ситуации с цел проверка на възможностите за изпълнение на сестрински грижи. Формулиране на сестринска диагноза и изготвяне на план за сестрински грижи.

Упражнение № 6 – 2 часа

Разстройства от аутистичния спектър. Специални сестрински грижи при лица с аутизъм и техните семейства.

Решаване на типови и ситуационни задачи. Изпълнение на ролеви игри с цел формиране на професионална чувствителност за обгрижване на пациенти с аутизъм. Поставяне на сестринска диагноза и изработване на план за сестрински грижи.

Упражнение № 7 - 4 часа

Организация на работа в домове за пълнолетни и непълнолетни лица с увреждания.

Хоспитиране – в дом за хора с физически и умствени увреждания. Екип за обгрижване на хора с увреждания. Професионални характеристики на членовете на екипа в дом с физически и умствени увреждания. Организация на работа. Документация.

Упражнение № 8 – 2 часа

Семинар.

Обобщение. Провеждане на дискусия относно изпълнението на сестрински грижи при работа с хора с увреждания, разглеждане на проблемни ситуации и др.

13.В. Техническо осигуряване на обучението

- Мултимедиен проектор, лаптоп, прожекционен екран

Аудиторните занятия се провеждат в модерни аудитории или зали, оборудвани с мултимедийна техника и с осигурен Интернет.

За самостоятелна работа студентите могат да ползват библиотека, компютърна зала със свободен достъп. Студентите имат възможност да получат консултации като се срещат лично с преподавателите в определените за консултации часове.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Воденичаров Ц., Медицинска етика, София, 2003.
2. Георгиева, А. Съвременни аспекти на сестринските грижи за хора с увреждания, ИК Стено, Варна, 2018.
2. Карагъзов, И. Проблеми на специалната педагогика. Бл., 2003.
3. Карагъзов, И. Основи на специалната педагогика (част първа). Ш., 2005.
4. Карагъзов, И. Пл. Легкоступ, В. Кацарска. Основи на специалната педагогика (част втора). Ш., 2006.
5. Караджова, К., Психолого-педагогически измерения на умствената изостаналост. С., УИ „Св. Климент Охридски”, 2005.
6. Кацарска, В., Специално образование. Ст.3., 2015.
7. Кръстева Н. Управление на здравните грижи. Пловдив, 2004.
8. Кръстева Н. Сестрински грижи – теории и концепции. Пловдив, 2006.
9. Кръстева Н., Костадинова Й. Сестрински грижи при хора с увреждания. Пловдив, 2005.
10. Костадинова К. Детски аутизъм – същност, прояви, проблеми и решения. Шеста национална практическа конференция на педиатрите от извънболничната помощ, 22-24 март 2013 г., гр. Сандански.
11. Костов К. и кол. Домашни грижи. Изд. „Кота”, Ст. Загора, 2005
12. Левтерова – Гаджалова, Д., Актуални проблеми на специалното образование. Пловдив, 2002.
13. Попова С., Кръстева Н., Юркова К. Комуникационни умения и автономни функции на сестринството. Пловдив, 2001.
14. Радулов, Вл., Децата със специални образователни нужди в училището и обществото, Бургас, 2007.
15. Райчев Р., Райчев И., Кръстева Н., Гозманов Г. Неврология. Артик - 2001, София, 2006.
16. Танева Д., Цокова Й, Кацарска Р., Киркова А., Сестрински грижи при деца и възрастни с увреждания, Лакс Букс, Пловдив, 2016.
17. Темпъл Р. Дислексия. Наука и изкуство, 2000.
18. Шошева, В., Образование и социализация на умствено изостанали ученици, Стара Загора, 2008.
19. <http://www.mh.government.bg/bg/informaciya-za-grazhdani/prava-i-zadlzheniya-na-pacienta/evropejska-harta-za-pravata-na-pacientite/>

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Ачкова М. Приложна психология в медицината и здравните грижи. София, 2003.
2. Воденичаров Ц., Попова С. Медицинска етика. Изд. Фондация „Отворено общество”, София, 2003.
3. Жеков ЖД. Термини и понятия в специалната педагогика. Унив. изд. "Епископ Константин Преславски", Шумен, 2010
4. Киркова И., Станчева Н. [Петдесет] 50 въпроса и отговора за аутизма: Наръчник за родители и учители. Изд. „Псидо”, Варна, 2010

5. Кимпан С. Поведенчески проблеми при аутизма Как да помогнем на хора с разстройства от аутистичния спектър да преодолеят поведенческите и емоционалните трудности, прев. от англ. Изд. „Изток-Запад”, София, 2015
6. Чолакова М. Педагогика и абилитация за деца с отклонения. Изд. ЮЗУ "Неофит Рилски", 2011
7. Брьор О. и кол. Грижи за лица с умствени увреждания. Изд. „Филвест”, София, 2002
8. Betz CL., Nehring WM. editors. Nursing Care for Individuals with Intellectual and Developmental Disabilities. 2010
9. Конвенция за правата на хората с увреждания на ООН. План за действие на Република България за прилагане на Конвенцията за правата на хората с увреждания (2015-2020). РБ Министерство на труда и социалната политика.
10. Закон за социално подпомагане, обн. Дв. Бр.56 от 19 май 1998Г., Изм. Дв. Бр.66 от 26 юли 2013 г.
11. Закон за интеграция за хората с увреждания.
12. Национална стратегия за дългосрочна грижа 2014-2020 г.
13. Национална стратегия за хора с увреждания 2016-2020г.
14. Правилник за прилагане на закона за социално подпомагане

15. Планирани учебни дейности и методи на преподаване

Курсът предвижда лекции, упражнения, както и контрол над извънаудиторната заетост на студентите /самоподготовка, задания за самостоятелна работа, е – курс в платформата за е – обучение /

Методи на преподаване - лекционен изложение; учебно практическа работа в „малки групи”; самостоятелна работа.

16. Методи и критерии на оценяване

Курсът завършва с изпит – практически и теоретичен в III семестър

Окончателната оценка се мотивира пред студента и се вписва в изпитния протокол и студентската книжка.

Неполучилите положителна оценка се явяват на поправителен изпит, който се провежда при същите правила.

Ако и на поправката студентът не успее да издържи изпита се явява на ликвидационен изпит.

Държавен изпит – Философия на сестринските грижи. Теоретични и практически основи на общите и специалните сестрински грижи

17. Език на преподаване

Български

18. Стажове/практика

Клинична практика през III семестър: три седмици по два дни, с продължителност 6 учебни часа дневно, т.е общата продължителност е 36 часа.

КОНСПЕКТ

Сестрински грижи при деца и възрастни с увреждания

Теория

Специалност "Медицинска сестра"

1. Историческо развитие на грижите при хора с увреждания.
2. Нормативни документи отнасящи се за хората с увреждания. Правителствени и неправителствени организации.
3. Национална стратегия за хората с увреждания.
4. Медико – социални аспекти при обгрижване на деца и възрастни с увреждания.
5. Направления в специалната педагогика. Основни понятия и раздели в дефектологията.
6. Интелектуална изостаналост. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с интелектуални увреждания и техните семейства.
7. Речеви нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с речеви увреждания и техните семейства.
8. Зрителни нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни със зрителни увреждания и техните семейства.
9. Слухови нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни със слухови увреждания и техните семейства.
10. Физически увреждания. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с физически увреждания и техните семейства.
11. Разстройства от аутистичния спектър. Специални сестрински грижи при лица с аутизъм и техните семейства.
12. Организация на работа в домове за пълнолетни и непълнолетни лица с увреждания.

Сестрински грижи при деца и възрастни с увреждания

Практика

Специалност "Медицинска сестра"

1. Интелектуална изостаналост. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с интелектуални увреждания и техните семейства.
2. Речеви нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с речеви увреждания и техните семейства.
3. Зрителни нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни със зрителни увреждания и техните семейства.
4. Слухови нарушения. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца

и възрастни със слухови увреждания и техните семейства.

5. Физически увреждания. Специфика на общуване и специални сестрински грижи при деца и възрастни с физически увреждания и техните семейства.
6. Разстройства от аутистичния спектър. Специални сестрински грижи при лица с аутизъм и техните семейства.
7. Организация на работа в домове за пълнолетни и непълнолетни лица с увреждания.

19.Изготвил описанието

Доц.Даниела Танева, дм
Ст.пр. Йорданка Цокова, дм

ECTS макет на учебната програма по „Сестрински грижи при деца и възрастни с увреждания” е разгледана и утвърдена на Катедрен съвет на катедра „Сестрински грижи“ с Протокол № 4 от 17.05.2019 г.